

Corte explicatie van borghen, acten van borchtichten, ende transporten van actien, ende wat bedroch in denselven ghelegghen is, ofte een weduwe, ofte ghetroude vrouwe, ende hoe die acten van borchtichten mach constitueren ...

<https://hdl.handle.net/1874/18762>

CORTE EXPLICATIE

**Van Borgen / acten van bozch-
tochten / ende Transpozten van actien / ende
wat bedroch in den selven ghelegghen is / ofte een Weduwe / ofte ghe-
troude Vrouwe / ende hoe die acten van Bozcht ochten mach constitueren / of e een
Soon voor een deel ofte gheheel als principael Debiteur onder resuntiatie van de Beneficien /
ordinis divisionis / executionis mach hem selven Borge stellen ende van andere Borgen /
hoe die oock voor een deel ofte gheheel aengesproken maghen worden : Ende hoe
de Executie moet ghedecernert worden / omme groote Costen te ebitteren.**

**Allen Menschen van wat qualiteydt die zyn /
Clercken / Notarissen / Scribenten / Cooplieden / ende
Negotianten seer pprofytelick ende noot saekelick.**

**Ghedaen publiceren door Iohan Gael, Licentiaet in
beyde rechten. Tot Haerlem, Inde Maent Augusti, Anno 1618.**

WB 592.
Ghedruet tot Gorinchem.

**Woo: Adriaen Helmichsz. Boeck-vercooper /
woonende aen't Merckt-veldt in't Schryf-boeck.**

ANNO 1622.

Aenden Eerwaerdigen ende
Vromen Heere Gerrardt Govertsz. rcsiderende
binnen der Stadt AMSTELREDAM.

Also ick Eerweerdige Heere in Majo

leijfleden hebbe dory promulgeren / int hoet bespreken de
Precisij van het Gerecht ende Constabel Notarisgheyt / in beyde
de taben Latijnsche ende Duytsche : Onder welcke vocht
de twee Titulen van Borghen ende Transporten van den
lieden gherequiereet werden / hebbe verhaluen door goet
gheuonden ende profijtelijck ghegange de Voorst. twee Titulen
vbat breeder inde Duytsche tabe te doen dibulgeren / ende eerst ofte een Vrouw voer
een deel / gheleijck andere Borghen nae de Wetten, ofte Episcopel van den heyliger
Davi Adriani, nae, haren seluen borghen stellen / alhoeuel zy nae de Wetten van het
Senatus consultum Velleranum verboden vocht te intercederen : Ende hoe ter rouw
kranck deus een duersche respone een Vrouw nae, diten van borghen gheconstitueren /
soo door een deel als gheheel / onder Beneficiat Divi Adriani, vordinet Divisionis
et reuissionis : Item hoe een Vrouw voer een deel als gheheel hem seluen nae,
verbinden als Borghen / die nae den Laedt van Macedonianus niet en nae, inter-
cedieren / ende van andere Borghen / hoe die voer een deel / ofte gheheel moghen
atenghesproken worden / ende dooret van Transporten / van Actien / ende van luytlicheit
saecten / ende vbat bedroef / inden seluen ghebruyken it / staende al / selue tot voorder
ende profijdt / van Practisijnt / Coppeluden ende anderen / van vbat qualiteyt die zijn :
Omme upt de Acten ende Contracten der Gereghebten het bedroef, ende merckelijcke
sigade daer upt spruytende / ende de ontallijcke langh duerighe processen te segouwen :

Duerfuley Eerweerdighe Heere en luytlicheit int niet / ofte ghy sult de
Desirant van dese Libelle niet goede affectie ontfanghen ende
atn / vaden : Met den welcken int den delmargh ghem
Spidubden sal / die bouen al / ende deus alle dinghen /
ende in alle dinghen it / vder E. te willen he
sigenmen tot een langduerig salijc leuen

Actum tot Haerlem, den 8.

Augusti Anno 1618,

Van Borgen, ende acten van borchtochten.

Borghen worden ghenaemt / dewelcke op haer geloof ende periculis belovet te betalen vooz een ander: De acte van Borchtochte geschiet dooz conceptie van Woorden / als deur de maniere van stipulatie: Tot meerdere somme en mach gheen Borzge geconstitucert wort en / dan vooz welcken den principael verbonden is: Want de fidei iussio verbintnisse is accessor van den principael: Nochtans soo valdeeri de supuere forme van verbintnisse / al hoe wel de debiteur onder conditie is verbonden: Het effect van borchtochte is dat niet alleen hy maer oock de Erf ghenaem verbonden wort: Want obligatien wt contracten discenderende worden tegen den Erfghenaem ghegeven: Indien daer veel borzgen geconstitueert worden na het oude Civile recht der Romeynen / so was een pegelijck den creditur int gheheel verbonden al hoe wel de principael debiteur niet en was gherecuteert: Waer na ghevolscht is de epistel D. Adriani dewelcke eerst by ordyne den debiteur ende daer na de borzgen doet roepen tot excussie: Welcke dispositie is gefondeert op de naturele equiteit / dat de gemeene last van veel personen gelijkelijc gedragen moet worden / nochtans de vooz. wet van D. Adriani en wort in vijf poincten niet onderhouden: En eerst als de borzgen ten tyde van delictis con- testatie in sufficient zijn / ten tweeden als de borzgen hebben gerenucieert die beneficie ordinis divisionis en excussionis vooz haer in geboert byde vooz. ordonnantie van D. Adriani. Item den borzge van een borzge is in dat edict niet begrepen / ten vierden borzgen van curateur en hebben dat vooz. privilegie niet ontfangen: Nochtans den vooz. den als borzgen wort het beneficie niet geweygert: Ten lesten saelgeert de epistel D. Adriani, in borzghen van een somme maer niet vooz den selven debiteur: Want de stipulatie op diverse manieren gheschieden mogen:

l. Lunus titius ff. de fidei.
l. 12 Cod de fidei.
l. si ita 45 ff. de fid.

l. fidei ius- sen. Cod de fidei.

l. 4. Cod de fidei.

l. in con- ff. de obl

l. non ver- te. 3.

Cod. de Fidei.

l. inter si dei. ff. de fide.

Argl. fin Cod. de pact.

l. si plure- ff. ff. de fidei.

l. fin ff. de tit. & pact. dist.

l. si a titi. ff. de fid.

1. 27. ff. **Sonder welke vijf poincten de epistola ofte wet Adriani onder-**
 defidcl. **houden moet worden / en daerom als een crediteur buyten de**
 Bart. in l. **vijf poincten ageert / sonder ordje tegens de bozgen so mach hy**
 prolatā. **gerepelleert worden deur de manier van exeptie: Also dit bene-**
ficie D. Adriani gestitueert is deur de manier van exeptie / en met
dese het recht selfs en als de pncipael debiteur geerecuteert is /
en insolvent blijft / so mach de crediteur tegens de bozgen tot di-
visie van schult procedere en executie doen dirigeren / op dat te-
 Cod. de **gens de gedane executie geen oppositie en valt: Ende indien de**
 senti. & **bozgen niet eripiere inde selue instantie / so worden hy pro dibi-**
 intel. **sto oock ghecondemneert en in sulcker manieren geerecuteert:**
Maer als de crediteur de bozghen heeft verbonden int gheheel
onder renontiatie en wt crachtevande andere vier poincten / en
procedeert abusivelic tegens de bozge booz een deel so moet des-
gelijc de condemnatie en executie gedecerneert worden tegen
de bozgen / om de oppositie te eviteren met inreparabile costen :
 1. 6. si pos **De bozge heeft actie mandali tegen de pncipael debiteur / als**
 suit. ff. **hy booz hem betaelt heeft: Nochtans heeft hy somtijts de actie**
 mand. **van gestte negotte / als hy booz den absent bozge is gheworden /**
 l. ex man **noch daer en is geen verbodt gegeven : Maer met wat actie de**
 dato. si. **bozge aenlept / mach niet alleen het pncipael epstchen / marc**
 ff. mand **oock wat schade hy gheleden heeft : Boozts observeert dat een**
 1. 36. ff. **bozge mach aencomē een naturele obligatie / daerwt de gedane**
 de fide. **betalinge niet mach gerepelleert worden / in criminele saecken**
wozt de acte van bozchtichte verworpen / wt welke co:porale
straffe gedecerneert wozt en als een bozge den misdadighe niet
 1. si quis **doet exhiberen in rechte wozt gestraft deur het oordeel vanden**
 rerum ff **Rechter indie dat deur bedroch gedaen is / deur schult wozt ge-**
 de exh. **condemneert in gelc boeten : En onthout als een vande mede-**
 reib. **bozgen onder renontiatie de actie vanden crediteur overgeno-**
men heeft / mach int gheheel procederen teghens een van allen /
 1. 1. ff. ad **want hy inde plaetse vanden crediteur ageert: Ter contrarie**
 vel. **als een vande mede-bozgen de crediteur voldaan heeft / sonder**
transpozt

transport van actie vercregen te hebben / wordē de ander mede-
 borzen bezynt / noch en mach niet cystchen / also daer onder an-
 dere mede- borzen geen verbintenisse is: En dese dingen proce-
 acien van bozchtoghten te constitueren. Hierom een Weduwe
 ofte ooc getroude Vrouw mach haer seluen niet constitueren
 als borze om voor een ander te betalen / gelijk als een vrou con-
 stitueert te betalen dat een ander schuldich is: 'Tis alleens in-
 dien sy haer goet pman te pant gegeven heeft voor een ander /
 dewelcke euenwel verbondē blyft / in welke maniere sy gesept
 wort te participere een anders obligatie: En als een Vrouw een
 anders obligatie over neemt / sulke gedaente van intercessie en
 brenge geen bozchtoghte maer nobatie mede: Ten derde wozē
 ghesepē een vrou te intercederen dewelcke haer voor een ander
 gelt ontfangende schuldich siet / die nochtans aenden wtgeber
 niet verbonden is: Haer in wat maniere een vrou intercedeert
 ooc voor haer Soon / Vader / Man en andere conjuncte perso-
 nē / so en mach de acte van bozchtoghte niet bestandich blyuen:
 Nochtans indien een Vrouw niet bedroch voor haer Man ghe-
 interbenieert heeft in prejuditie van den crediteuren / en mach
 van sodanige fraudalente intercessie niet gereleveert worden /
 gelijk als een Vrouw consenteert dat de Man haer goedē sal
 verbinden als sijn eygen / in welke acte also bedroch bevondē
 wort / so is daerom deselue crachtich / noch de Vrouw heeft in sul-
 ken maniere ereptie om bezynt te worden: Item soo wanneer
 een Vrouw heeft gherenunciert de constitutie van den Keyser
 Senatusconf. Velleianum en is niet relevabel vande acte van boz-
 tochte / soo die ghedaen is in rechte met kennisse van laecken:
 Want de Vrouwen niet de selfde lichtveerdicheydt souden re-
 nunciieren / als sy intercederen. Item valideert de acte van
 bozchtoghte van een Vrouw / die welke ghepasseert is met ap-
 probatie van haer wooght / en ghegeneralicken alle de Vrouwen
 die gewoon sijn te negotieren ende coophandal te drijven / sijn
 A 3 van haer

ss l. 1. ait.
 pretor. ff
 de cont.
 pec.

l. 4. Cod
 ad vel.

l. 8. Cod
 ad vel.

l. Fami-
 nas Cod
 ad vel.

van haer accē niet relebabel : Maer dat een Vrouw om de weere
heyt van hare man moet hude haer goeden verbondē te wordē
de ielue heeft recht en clachte om de verpandinge te destruerē.

I si fien
7. Cod.
ad vel.
126 Cod
ad vel. &

Item een crediteur wetende dat des vroug goet verpant wort
vanden man/ is verstoffen van zijn actie. En observert dat die
beneficie/ niet alleen den Vrouwen van den Keyser gegunt is/
maer ooc den erfgenamen en haer borzen/want niet alleen op
den persoon maer meekendeel op de schade regard ghenomen
moet worden/ sulx dat so dicwils een Vrouwe vooz haer Man
interueniert ooc na den tijt van twee jaren wt crachte van de

124 Cod
d. tit.

Auth si.
qua mu
lier. ad.

Keyserlike leste Wet autentijc/ daer vooz niet en mach aenge
spzoken worden. Alhoewel dat na de oude constitutien Codic
tis dat is van het boeck der rechten een Vrouw nae twee Jaren
intercederende was conuenibele / ende hier mede sal ghenoech
gelept zijn van acten/ contracten/ en borzochchten van Vrou
wen wanneer die effect grijpen. ende niet subisteren moghen.
Doozts belangende of een Soou mach borze worden ofte niet/
en belangende de constitutie vanden Keyser

112 Cod
ad vel.

L. Filius
Cod. ad.

ad Senatus consultum
Macedonianum, so en mach een Soou niet borze wordē vooz pe
mant/ wt sake van gheleende penningen noch gern gheleende
penningen opnemen tot zijn/ ofte zijn Vaders laste/ of was hy
tot zijn Jaren gecomen/ noch zijn Vader en is daer bozen niet
conuenibel/ nochtans salgeert de vooz. constitutie in ee Soou
des huysgesins dewelcke een Advocaet ofte Licentiaet is/ ofte
ten Doctoz van een ander Professie/ dewelcke deur zijn geleert
heyt en wetenshap eenige penningen ofte goedē heeft gecon
questeert/ mach daer mede negotieren/ en borze wordē so vooz
een deel als int geheel onder renuntiatie vande vooz. benefi
cien Ordinis divisionis & exeuisionis, tot soodanige quantiteyt van
goeden ofte penningen/ als hy vercregen heeft/ want in sulken
goeden hy vooz een Vader gherekent wort : Item soo wort de
Wet ad Senatus consultum Macedonianum niet geobserveert in Sol
denaers/ die vooz het welvaren des Vaders lanc en der gemee
ne saken

L. Fin.
Cod. ad
Macedo

ne saken stryden/ en gestreden hebben/ en deur hun vrome da-
den en cloeckheyt goeden hebben verobert/ moghen daer van
niet alleen disponeren by wtersten wille / maer ooc hun selven
stellen bozgen en passeren daer van acten van bozhtochten in
prejuditie van hun Privilegien ende exepcion (by den voorsz.
Kepler D. Adrianus ghestatueert) als Vaders des huysgesins/
en animadverteert/ dat alhoewel in andere Sonen soodanige
passagien van rechten niet valideren/indien nochtans te soont
contraheert ofte in maniere van verhueringe/ coopinghe/ ofte
ghemeenschap der goederen en de profyten van dien tot gelde
belept zijn / so is de Keyserslycke constitutie vanden raet Maced.
hem in desen niet beschulpeghelyck ouermits de oorspronck van de
obligatie meerder dan de titule des actie te actnercken is / in
dien dat yemant een soon geleent gelt gegeven heeft de welke
hy meende een Vader des huysgesins te wesen daer van heeft
hy repetitie/ want de ereprie va het Senatusconsult, Macedonianus
en obsteert niet dan den wetende.

l.3. Cod
ad Macce
donia,

Van Transporten/ oft Cessien van actien/

ende wat actien / ofie litigieuse saken mogen getrans-
portert worden/ ende wat bezoch daerin ghelegen is.

A Transporten ofte Cessien van actien staet te lee-
ten/ dat alle Persoonen Transporteren actien/ die
haer selven niet contraheren verbinden moghen :
Te weten die ghene van volkomen verstant/ en na
rechte niet verboden zijn : Alle actien soo reale als
personale mogen getransportert worden : Sulcx dat ooc voorsz.
een gedeelte transport van actie geschieden mach : Nochtans
cessie van een criminele sake publijc en populaire is na rechte
verboden: Niet anders wort geobserveert inde actie van inju-
rie/ die nae den litis contestatie niet en mach ghetransportert
worden : Item ewstijghe actien in rechte betrocken en mogen
niet ghecedeert worden en in sulcke cas/ moeten beyde gestraft
worden

l. Fin Cod
de her.
vel act.

l. Lite.
pendent
Cod. de
Lite. ig.

1. cenfe-
nus Cod
ad vel.

worden/ in die ghecochte actie is te restituieren met verlies van penningen / ende die cedent hebbende daer van kennisse is gehouden aen den fiscael tot gelijcke boete/maer indien de cessionaris byten sijn weten vercregen heeft kysfachtich goet heeft repetitie van zyn penninghen en die cedent wort ghecondemneert boven dien in een derdendeel: Nochtans in vif poincten wort ghetollereert transport van litigieuſe saken ofte goeden/ ter cause van duarig gifte des byzuploſis/ van wegen legaten en fidei commiffen: Item in transactien en diuifion van erfennisse:

1. empte.
C de her
vel. act.

Doordts wt transporten van actien rijst tweederley actie. een directe ende uyle/ de directe en mach niet ghebyzupcht worden dan wt den persoon van wegen den cedent/ als die cedent overleden is sonder Erfghenaen/ en mach die cessionaris van den transportans weghen gheen actie institueren / als die ghein-

1. 1. ff de
oblig.

ſtitueert is gheweest mach vervolghen: De uyle actie wordt wt der Schouten recht verleent / teghens de ſubſcripcede van

1. 1. Cod.
de nova.

het civile recht/ ende de selue gheinſtituerer zijnde nae den doot vanden cedent valideert, want het is natuerlijk en behoorzlick/

de. 1. 1. in
Fine.

dat de wille des eygenaers van sijn goeden ofte actien te transporteren in behoorzlickke manieren want grypen ſal: Item ob-

1. Fin Cod
Mand.

ſerueert / dat in alle instrumenten van transporten ofte ceſſien moet een rechtvaerdighe titule ofte ten minſten oorſaek waer wt de titule voortcomt by geſtelt worden/ want daer wt gecol-

ligeert ſouden mogen worden een dolenſe acte van transport/ en een twiffelachticheyt/ oft het is een captieuſe gedachte van ceſſie is byden raet te decideren/ ſo wt de qualiteyt vande per-

ſonen/ als wt de ſozme van het contract. En dat daerom noot-

ſakelic te letten is op ſodanige perſonen / die gewoon zijn kys-

achtige ſaken/ proceſſen en actien te coepen/ als dewelcke ghe-

noechſaem van ſuſpicie ende infamia mogen achterhaelt worden en dat ouerfulcr transporten van actien niet ſulke perſonen gemaect na rechte noch coſtume van de Landen moghen ſubſiſteren.

F I N I S.